

Πλαίσιο πολιτικής

Η ισότητα των φύλων είναι θεμελιώδης αρχή, η οποία αποτελεί αναπόσπαστο μέρος των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και απαραίτητη προϋπόθεση ώστε τα ανθρώπινα δικαιώματα να εφαρμόζονται και να τα απολαμβάνουν όλοι οι άνθρωποι. Στη διακήρυξη της Βιέννης και στο πρόγραμμα δράσης «τα ανθρώπινα δικαιώματα των γυναικών και των κοριτσιών» ορίζονται ως «απαράγραπτο, ενιαίο και αναπόσπαστο μέρος των παγκόσμιων ανθρωπίνων δικαιωμάτων». Στη διακήρυξη απευθύνεται επίσης έκκληση ώστε τα δικαιώματα των γυναικών να λαμβάνονται υπόψη σε όλες τις δραστηριότητες των Ηνωμένων Εθνών. Αντίστοιχα, αρκετά διεθνή και ευρωπαϊκά νομικά μέσα έχουν ως αντικείμενο και ορίζουν τα ανθρώπινα δικαιώματα των γυναικών.

Διεθνή Ανθρώπινα Δικαιώματα

Εργαλεία και Νομοθεσία

- Σύμβαση για την Εξάλειψη Όλων των Μορφών Διακρίσεων κατά των Γυναικών (CEDAW), στην οποία τα ανθρώπινα δικαιώματα των γυναικών ορίζονται ως ανθρώπινα δικαιώματα.
- Σύμβαση για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρίες των Ηνωμένων Εθνών (2007), η οποία συνιστά το μοναδικό διεθνές νομικό μέσο για τα ανθρώπινα δικαιώματα που έχει κυρώσει η ΕΕ.

Ανθρώπινα δικαιώματα στην Ευρωπαϊκή Ένωση

Εργαλεία και νομοθεσία

- Συνθήκες της Ευρωπαϊκής Ένωσης, π.χ. Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΣΛΕΕ) (αναδιατύπωση του 2009), στις οποίες επιβεβαιώνεται η αρχή της ισότητας και η υποχρέωση της ΕΕ να εξαλείψει τις ανισότητες, και καλούνται τα κράτη μέλη να καταπολεμήσουν τις διακρίσεις κατά τη χάραξη και εφαρμογή πολιτικών.
- Χάρτης των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (2000), με τον οποίο ενισχύεται το γενικό νομοθετικό πλαίσιο για τα ανθρώπινα δικαιώματα στην ΕΕ, κατοχυρώνεται η αρχή της ισότητας των φύλων και απαγορεύονται οι διακρίσεις, διασφαλίζεται ότι όλα τα άτομα έχουν δικαίωμα σε αποτελεσματικά διορθωτικά μέτρα και σε δίκαιη δίκη.
- Οδηγίες της Ευρωπαϊκής Ένωσης, οι οποίες αφορούν πεδία όπως οι ίσες ευκαιρίες και η ίση μεταχείριση ανδρών και γυναικών σε θέματα απασχόλησης (2006/54/ΕΕ), το βάρος απόδειξης σε περιπτώσεις διάκρισης λόγω φύλου (97/80/ΕΚ), τα δικαιώματα θυμάτων εγκληματικών πράξεων, οι έννοιες της «βίας λόγω φύλου» και της «βίας στο πλαίσιο στενών σχέσεων» (2012/29/ΕΕ).
- Στρατηγική για την ισότητα μεταξύ γυναικών και ανδρών 2010-2015, βάσει της οποίας ενθαρρύνονται τα κράτη μέλη

ώστε να λαμβάνουν υπόψη τις διαφορετικές ανάγκες των γυναικών (συμπεριλαμβανομένων των διαπλεκόμενων ανισοτήτων) στη νομοθεσία και τις πολιτικές, και εισάγεται η ιδέα ότι η βία κατά των γυναικών συνιστά παραβίαση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων.

- Ευρωπαϊκό σύμφωνο για την ισότητα των φύλων 2011-2020, στο πλαίσιο του οποίου τα κράτη μέλη καλούνται να λάβουν τα αναγκαία μέτρα για την αντιμετώπιση των διακρίσεων σε διάφορους τομείς της κοινωνικής ζωής.
- Ευρωπαϊκή Στρατηγική για την Αναπηρία 2010-2020
- Πλαίσιο της ΕΕ για Εθνικές Στρατηγικές Ένταξης των Ρομά μέχρι το 2020
- Απόφαση-πλαίσιο του Συμβουλίου 2002/629/ΔΕΥ, της 19ης Ιουλίου 2002, για την καταπολέμηση της παράνομης διακίνησης και εμπορίας ανθρώπων

Οι στρατηγικοί στόχοι της BPfA και οι δείκτες της ΕΕ

- Θ.1.** Προώθηση και προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων των γυναικών μέσω της πλήρους εφαρμογής όλων των μέσων που αφορούν τα ανθρώπινα δικαιώματα, ιδίως δε της Σύμβασης για την Εξάλειψη Όλων των Μορφών Διακρίσεων κατά των Γυναικών (CEDAW).
- Θ.2.** Διασφάλιση της ισότητας και της μη διάκρισης τόσο έναντι του νόμου όσο και στην πράξη.
- Θ.3.** Εξασφάλιση νομικού εγγραμματισμού (ήτοι ενδυνάμωση των γυναικών σε θέματα που σχετίζονται με τη νομοθεσία).

Όλα τα κράτη μέλη έχουν κυρώσει τη CEDAW και ως εκ τούτου έχουν δεσμευτεί νομικά να την εφαρμόζουν τηρώντας την αρχή της δέουσας επιμέλειας. Στο πλαίσιο της υποχρέωσης αυτής, τα κράτη μέλη υποβάλλουν σε τακτική βάση εθνικές εκθέσεις σχετικά με τα μέτρα που λαμβάνονται στην Επιτροπή για την Εξάλειψη των Διακρίσεων κατά των Γυναικών (Επιτροπή CEDAW), η οποία αναλύει τις εκθέσεις αυτές και εκδίδει ειδικές συστάσεις. Οι συστάσεις αυτές συμπληρώνονται από «ανεπίσημες εκθέσεις» (shadow reports), τις οποίες εκπονούν οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών στις αντίστοιχες χώρες. Επίσης, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή εκδίδει ετήσιες εκθέσεις για την ισότητα μεταξύ γυναικών και ανδρών. Έως σήμερα, ο τομέας των ανθρωπίνων δικαιωμάτων δεν έχει αποτελέσει αντικείμενο αξιολόγησης στο πλαίσιο της διαδικασίας παρακολούθησης της BPfA σε επίπεδο ΕΕ.

Η βάση δεδομένων «Women and men in the EU — facts and figures» (Γυναίκες και άνδρες στην ΕΕ — Στοιχεία και αριθμοί) που ανέπτυξε το Ευρωπαϊκό Ινστιτούτο για την Ισότητα των Φύλων, παρέχει τα πιο πρόσφατα στοιχεία και πληροφορίες για αυτούς τους δείκτες είναι διαθέσιμη στη διεύθυνση: <http://eige.europa.eu/content/women-and-men-in-the-eu-facts-and-figures>

Πορίσματα από δεδομένα σε επίπεδο ΕΕ

Δυσκολία μεταφοράς και εφαρμογής της νομοθεσίας κατά των διακρίσεων

Σύμφωνα με το δίκτυο νομικών εμπειρογνομόνων της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, η εφαρμογή των οδηγιών για την ισότητα των φύλων είναι περιορισμένη σε κάποιες περιπτώσεις. Η σε μεγάλο βαθμό ουδέτερη ως προς το φύλο προσέγγιση που υιοθετήθηκε κατά τη διαμόρφωση της νομοθεσίας, για παράδειγμα, παρεμποδίζει την εφαρμογή της ισότητας των φύλων, ενώ εμπόδια θέτουν και τα στερεότυπα που επικρατούν στα νομοθετικά και δικαιοδοτικά όργανα. Στο ίδιο πλαίσιο, κατά μέσο όρο μόνο το 22 % των πολιτών της ΕΕ των 27 θεωρεί ότι η κυβέρνηση της χώρας τους αντιμετώπισε αποτελεσματικά όλες τις μορφές διακρίσεων το 2012.

Διαρθρωτικά και θεσμικά εμπόδια για την πρόσβαση των γυναικών στη δικαιοσύνη

Οι γυναίκες αντιμετωπίζουν συγκεκριμένα διαρθρωτικά και θεσμικά εμπόδια όσον αφορά την πρόσβασή τους στη δικαιοσύνη. Οι δυσκολίες αυτές συνδέονται με το κόστος των δικαστικών διαδικασιών. Επίσης, το δικαστικό και το αστυνομικό προσωπικό ενδέχεται να διαθέτει ανεπαρκή κατανόηση σχετικά με τη βία κατά των γυναικών. Κατά συνέπεια, ο ανεπαρκής συντονισμός μεταξύ των δικαστικών και των εγκληματολογικών φορέων κατά τη διάρκεια των διαδικασιών διερεύνησης και κατά τη συλλογή αποδεικτικών στοιχείων, είναι πιθανό

να υποχρεώνει τις γυναίκες που επιβιώνουν από περιστατικά βίας να αναφέρονται ξανά και ξανά στις εμπειρίες τους και να επανυποβάλλονται σε εξετάσεις. Η μεγάλη διάρκεια των δικαστικών διαδικασιών και η δευτερογενής θυματοποίηση που προκύπτουν ως αποτέλεσμα των παραπάνω, σε συνδυασμό με την κοινωνική πίεση, μπορεί να αποθαρρύνουν τις γυναίκες από το να προβούν σε καταγγελία.

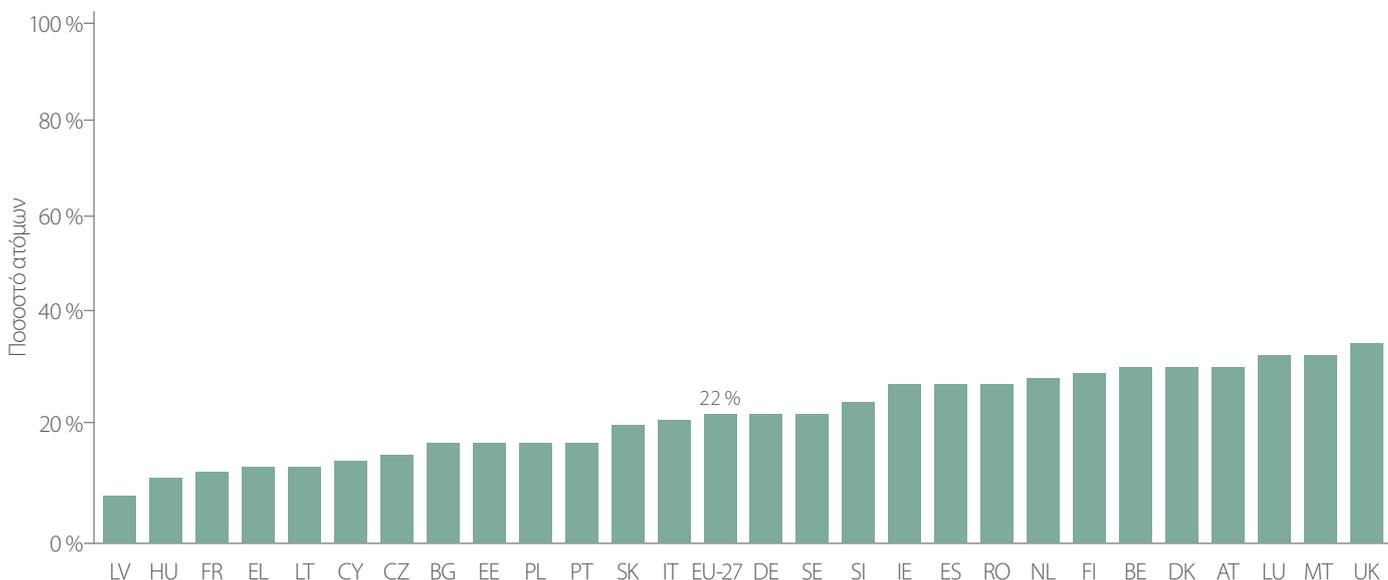
Τα στερεότυπα και η υποεκπροσώπηση των γυναικών στο αστυνομικό και το δικαστικό σώμα μπορεί να υποβαθμίζουν την ποιότητα των υπηρεσιών που παρέχονται σε γυναίκες και άνδρες και να αποτρέπουν τις γυναίκες από την αναζήτηση υποστήριξης. Οι παραδοσιακές στάσεις και πεποιθήσεις που σχετίζονται με τα έμφυλα στερεότυπα είναι πιθανό να προκαλέσουν έμφυλες προκαταλήψεις στα δικαστήρια, οι οποίες έχουν καταγραφεί ως ένας από τους λόγους για τον μικρό αριθμό δικαστικών υποθέσεων που καταλήγουν σε καταδίκη και τα υψηλά επίπεδα απόσυρσης των καταγγελιών που έχουν καταγραφεί.

Η ανάπτυξη δεδομένων και ερευνών σε εθνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο θα μπορούσε να βοηθήσει στην καταγραφή των εμποδίων που αντιμετωπίζουν οι γυναίκες, καθώς και στην καλύτερη αξιολόγησή τους.

Οι γυναίκες από διαφορετικές ομάδες αντιμετωπίζουν διαφορετικές προκλήσεις κατά την άσκηση των δικαιωμάτων τους

Οι γυναίκες δεν αποτελούν μια ομοιογενή ομάδα και διάφοροι νομικοί, θεσμικοί, δομικοί, κοινωνικοοικονομικοί και πολιτισμικοί παράγοντες μπορεί να λειτουργήσουν επιπλέον αποτρεπτικά στην πρόσβασή τους στη δικαιοσύνη. Αντίστοιχα, οι γυναίκες μπορεί να αντιμετωπίζουν διάφορες μορφές διακρίσεων ταυτόχρονα. Βάσει της έννοιας των διαπλεκόμενων κοινωνικών κατηγοριών (intersectionality), οι διακρίσεις που βιώνουν οι γυναίκες σε διαφορετικά πεδία ταυτόχρονα, δε λειτουργούν μόνο αθροιστικά, αλλά περισσότερο πολλαπλασιαστικά, δεδομένου ότι τα βιώματα των διακρίσεων είναι πολύπλοκα και άρρηκτα συνδεδεμένα μεταξύ τους.

ΠΟΣΟΣΤΟ ΑΤΟΜΩΝ ΠΟΥ ΘΕΩΡΕΙ ΟΤΙ ΟΙ ΠΡΟΣΠΑΘΕΙΕΣ ΠΟΥ ΚΑΤΑΒΛΗΘΗΚΑΝ ΣΤΗ ΧΩΡΑ ΤΟΥΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΑΤΑΠΟΛΕΜΗΣΗ ΟΛΩΝ ΤΩΝ ΜΟΡΦΩΝ ΔΙΑΚΡΙΣΕΩΝ ΕΙΝΑΙ ΑΠΟΛΥΤΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΕΣ, 2012.

Πηγή: Ειδικό Ευρωβαρόμετρο 393, Διακρίσεις στην ΕΕ το 2012

Η αξιολόγηση των διαπλεκόμενων διακρίσεων παρουσιάζει δυσκολίες, ιδίως όταν υπεισέρχεται το θέμα του φύλου

Οι διαπλεκόμενες διακρίσεις είναι μια πολύπλοκη έννοια που δεν είναι εύκολο να οριστεί, και ως εκ τούτου τυγχάνει διαφορετικής αντιμετώπισης στα διάφορα νομικά συστήματα των κρατών μελών. Βάσει της αρχής της συγκρισιμότητας, αναγκαία συνθήκη για να κριθεί εάν ένα πρόσωπο έχει πέσει θύμα διακρίσεων είναι να προσδιοριστεί μια υπόθεση αναφοράς τόσο στο δίκαιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης όσο και στο εθνικό δίκαιο. Ιδίως όταν υπάρχει θέμα διαπλεκόμενων κοινωνικών κατηγοριών, είναι δύσκολο να βρεθούν πρόσφορες συγκρίσιμες περιπτώσεις κι ως εκ τούτου η αρχή της μη διάκρισης είναι δύσκολο να εφαρμοστεί στην πράξη.

Μετανάστριες (συμπεριλαμβανομένων προσφύγων, αιτουσών ασύλου και γυναικών χωρίς έγγραφα)

Τα περισσότερα κράτη μέλη παραχωρούν το δικαίωμα προσωρινής διαμονής όταν υφίσταται σύμβαση εργασίας. Οι μετανάστριες, ωστόσο, συχνά εργάζονται σε κλάδους χωρίς ρυθμιστικό πλαίσιο και στην άτυπη οικονομία. Επιπλέον, η σε μεγάλο βαθμό τυφλή ως προς το φύλο νομοθεσία σε θέματα διαμονής και απασχόλησης, εξακολουθεί να συνδέεται με την οικογενειακή κατάσταση. Κατά κανόνα, οι γυναίκες που εισέρχονται σε μια χώρα ως σύζυγοι εργαζομένων ανδρών, εξαρτώνται από τη συνέχιση της σχέσης τους, γεγονός που καθιστά ιδιαίτερα δύσκολη για αυτές την αναζήτηση υποστήριξης από το σύστημα της ποινικής δικαιοσύνης όταν, για παράδειγμα, υφίστανται βία λόγω φύλου. Η πρόσβαση στη δικαιοσύνη είναι ιδιαίτερα δύσκολη για τις μετανάστριες χωρίς έγγραφα, οι οποίες μπορεί να φοβούνται ότι θα συλληφθούν εάν προσφύγουν στο δικαστικό σύστημα, ένα πρόβλημα που αντιμετωπίζουν κυρίως τα θύματα παράνομης διακίνησης και εμπορίας και καταναγκαστικής πορνείας.

Γυναίκες μειονοτικών ομάδων

Οι γυναίκες που ανήκουν σε μειονοτικές ομάδες (π.χ. εθνοτικές, γλωσσικές ή θρησκευτικές) έχουν περιορισμένη πρόσβαση στη δικαιοσύνη, καθώς αντιμετωπίζουν υψηλότερο κίνδυνο φτώχειας και κοινωνικού αποκλεισμού. Ωστόσο, τα κράτη μέλη δεν επιλαμβάνονται των δυσκολιών και των φραγμών

που αντιμετωπίζουν οι γυναίκες που ανήκουν σε εθνοτικές μειονότητες όσον αφορά την πρόσβασή τους στην αγορά εργασίας, παρά το γεγονός ότι τα περισσότερα κράτη μέλη εξαρτώνται από τη συμμετοχή των πολιτών στην αγορά εργασίας για τη διατήρηση των συνταξιοδοτικών συστημάτων και των συστημάτων κοινωνικών παροχών τους.

Γυναίκες Ρομά

Ο πληθυσμός των Ρομά αποτελεί τη μεγαλύτερη εθνοτική μειονοτική ομάδα της ΕΕ, η οποία υπολογίζεται ότι αριθμεί 6 εκατομμύρια άτομα. Ο όρος «πληθυσμός των Ρομά», αν και χρησιμοποιείται συχνά σε επίπεδο πολιτικής, συγκαλύπτει την πολυμορφία που υπάρχει εντός της ομάδας αυτής. Οι γυναίκες Ρομά υφίστανται μερικές από τις πλέον ακραίες μορφές περιθωριοποίησης και διακρίσεων και συχνά δεν τους επιτρέπεται να εισέλθουν στη δημόσια σφαίρα, λόγω των υποχρεώσεων τους εντός της ιδιωτικής σφαίρας και των βαθιά ριζωμένων παραδοσιακών αρχών που αφορούν τον ρόλο των γυναικών στις κοινότητές τους.

Γυναίκες με αναπηρία

Οι γυναίκες και τα κορίτσια με αναπηρία αποτελούν το 16 % του συνολικού γυναικείου πληθυσμού στην ΕΕ. Οι γυναίκες με αναπηρία είναι από 0,5 έως 10 φορές πιο πιθανό να υποστούν διακρίσεις σε σύγκριση με τις γυναίκες χωρίς αναπηρία.

Λεσβίες ή αμφιφυλόφιλες γυναίκες και διεμφυλικά άτομα

Οι λεσβίες και οι αμφιφυλόφιλες γυναίκες, καθώς και τα διεμφυλικά άτομα, είναι πιο πιθανό να αναφέρουν ότι υφίστανται διακρίσεις λόγω του φύλου τους, σε σχέση με τους ομοφυλόφιλους και τους αμφιφυλόφιλους άντρες.

Γυναίκες μεγαλύτερης ηλικίας

Οι γυναίκες άνω των 65 ετών εξακολουθούν να αντιμετωπίζουν συγκεκριμένες και σημαντικές διακρίσεις —όσον αφορά την πρόσβασή τους στην απασχόληση ή την αξίωση αποκατάστασης, την πρόσβαση στις δικαστικές αίθουσες και στα αστυνομικά τμήματα— καθώς συχνά δεν είναι ενήμερες για τις παρεχόμενες υπηρεσίες και δεν αντιλαμβάνονται τους εαυτούς τους ως θύματα.

Χρήσιμες πρωτοβουλίες:

Ο σεβασμός για τα ανθρώπινα δικαιώματα των γυναικών και την ίση μεταχείριση αποτελεί μέρος των δραστηριοτήτων αρκετών οργανώσεων ανθρώπινων δικαιωμάτων τόσο σε επίπεδο κρατών μελών όσο και σε επίπεδο ΕΕ. Το εσθονικό Κέντρο Ανθρώπινων Δικαιωμάτων (EHRC) υλοποιεί το πρόγραμμα «Equal Treatment Network» (Δίκτυο για την ίση μεταχείριση) την περίοδο 2012-2015, το οποίο επιδιώκει την προώθηση της ίσης μεταχείρισης και τη βελτίωση της προστασίας από τις διακρίσεις μέσω της δικτύωσης και της συνεργασίας μεταξύ οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών, και της υλοποίησης στρατηγικής υπεράσπισης. Το δανικό Ινστιτούτο Ανθρώπινων Δικαιωμάτων (DIHR) δημοσίευσε μια νέα έκθεση υφιστάμενης κατάστασης (status report) με στόχο την παρουσίαση των σημαντικότερων ζητημάτων που άπτονται των ανθρώπινων δικαιωμάτων στη Δανία. Τα θέματα στα οποία δινόταν προτεραιότητα στην Έκθεση για το 2013 επικεντρώνονταν στην ισότητα των φύλων στη Δανία. Επιπλέον, το τμήμα ίσης μεταχείρισης του DIHR δραστηριοποιείται στην ανάπτυξη μεθόδων για την προώθηση της ίσης μεταχείρισης και την καταπολέμηση των διακρίσεων. Κάποια από τα εργαλεία που έχει αναπτύξει σε αυτό το πεδίο είναι τα «Diversity Wheel» (Ο τροχός της διαφορετικότητας), «The Diversity Lab» (Το εργαστήριο της διαφορετικότητας) (για τον ιδιωτικό τομέα) και «The Equality Lab» (Το εργαστήριο της ισότητας) (για δημοτικές αρχές).

ΔΕΙΓΜΑΤΑ ΠΡΟΟΔΟΥ ΚΑΙ ΕΜΠΟΔΙΑ ΣΤΟΝ ΤΟΜΕΑ Θ: ΑΝΘΡΩΠΙΝΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΓΥΝΑΙΚΩΝ

ΔΕΙΓΜΑΤΑ ΠΡΟΟΔΟΥ

- Η σημασία της εξασφάλισης ισότιμης πρόσβασης στη δικαιοσύνη έχει αναγνωριστεί ως θεμελιώδες ζήτημα.
- Η αναγκαιότητα αντιμετώπισης των πολλαπλών ή των διαπλεκόμενων διακρίσεων έχει αναγνωριστεί από κάποια κράτη μέλη.
- Η αναγκαιότητα υποστήριξης των γυναικών που επιβιώνουν από περιστατικά βίας τυγχάνει ολοένα μεγαλύτερης αναγνώρισης και έχει οδηγήσει στην υιοθέτηση πιο προχωρημένων μέτρων και μηχανισμών υποστήριξης σε κάποια κράτη μέλη.

ΕΜΠΟΔΙΑ

- Οι γυναίκες και οι άντρες δεν απολαμβάνουν τα δικαιώματά τους ισότιμα.
- Οι γυναίκες αντιμετωπίζουν θεσμικά, οικονομικά και πολιτισμικά εμπόδια κατά την πρόσβαση στη δικαιοσύνη.
- Οι γυναίκες που ανήκουν σε συγκεκριμένες ομάδες αντιμετωπίζουν ιδιαίτερες δυσκολίες στην εξασφάλιση ισότιμης πρόσβασης στη δικαιοσύνη.
- Οι γυναίκες θύματα βίας εξακολουθούν να αντιμετωπίζουν σημαντικά εμπόδια όταν αξιώνουν αποκατάσταση.
- Δεν έχουν αναπτυχθεί συγκρίσιμα δεδομένα ή δείκτες για την αξιολόγηση της προόδου των κρατών μελών σε αυτόν τον τομέα.

Η μελλοντική πορεία για την ΕΕ

- Ανάπτυξη δεικτών για την αξιολόγηση της προόδου των κρατών μελών στον τομέα των ανθρωπίνων δικαιωμάτων των γυναικών.
- Άρση των εμποδίων που αντιμετωπίζουν οι γυναίκες και ειδικότερα τα θύματα βίας, όταν αξιώνουν αποκατάσταση για την παραβίαση των δικαιωμάτων τους.
- Διασφάλιση της ισότιμης πρόσβασης στη δικαιοσύνη για όλες τις γυναίκες, μέσω της άρσης των οικονομικών, πολιτισμικών και θεσμικών (έμφυλων) εμποδίων, ως απαραίτητη προϋπόθεση για τα ανθρώπινα δικαιώματα των γυναικών.
- Ανάπτυξη μέτρων που θα διασφαλίζουν ότι τόσο οι άντρες όσο και οι γυναίκες απολαμβάνουν τα δικαιώματά τους ισότιμα, θα αντιμετωπίζουν τις πολλαπλές διακρίσεις και τη διαπλοκή των κοινωνικών κατηγοριών και θα επιλαμβάνονται των συγκεκριμένων θεμάτων με τα οποία έρχονται αντιμέτωπες οι γυναίκες που επιβιώνουν από περιστατικά βίας.

Europäisches Institut für Gleichstellungsfragen (EIGE)

Das Europäische Institut für Gleichstellungsfragen (EIGE) ist das EU-Kompetenzzentrum für Gleichstellungsfragen. Das EIGE unterstützt politische Entscheidungsträger und alle relevanten Einrichtungen in ihren Bemühungen zur Verwirklichung der Gleichstellung von Frauen und Männern in Europa und darüber hinaus, indem es spezifisches Fachwissen sowie verlässliche und vergleichbare Daten zur Gleichstellung in Europa bereitstellt.

Weitere Informationen: <http://eige.europa.eu>

Das Ressourcen- und Dokumentationszentrum (RDC) des Europäischen Instituts für Gleichstellungsfragen (EIGE) ist ein innovatives und praktisches Instrument, das dabei hilft, wichtige Ressourcen zur Geschlechtergleichstellung zu identifizieren und unter den an der Gleichstellungspolitik und -praxis interessierten Personen erleichtert und einen Online-Bereich für Diskussionen und Debatten bietet.

Weitere Informationen: <http://eige.europa.eu/content/rdc>

Kontakt:

Europäisches Institut für Gleichstellungsfragen
Gedimino pr. 16, LT-01103 Vilnius, LITAUEN
Tel. +370 521574-44/00

facebook.com/eige.europa.eu

twitter.com/eurogender

youtube.com/eurogender

<https://eurogender.eige.europa.eu>

ISBN 978-92-9218-563-3

doi:10.2839/1885

MH-04-15-022-DE-N